
Wprowadzenie do teorii wyboru społecznego

Propozycja seminarium dla studentów WNS UW

Dr hab. Marcin Łazarz
Katedra Logiki i Metodologii Nauk
Uniwersytet Wrocławski

Teoria wyboru społecznego skupia się na logice, celach, efektach i mechanizmach zbiorowego podejmowania decyzji. Zadaniem teorii jest analiza i ocena rozmaitych mechanizmów decyzyjnych stosowanych przez demokratyczne społeczeństwa, takich jak ordynacje wyborcze, procedury legislacyjne, metody podziału i dystrybucji dóbr w obrębie społeczeństwa. W ramach teorii bada się również pojęcia sprawiedliwości społecznej oraz siły politycznej, a także zagadnienia kompromisu, koalicji i kooperacji. Równoległe do analizy i empirycznego opisu istniejących mechanizmów teoria odsłania normatywne warunki racjonalnego zbiorowego podejmowania decyzji.

Kurs jest adresowany do studentów zainteresowanych teorią gier, teorią sprawiedliwości społecznej oraz socjologiczną teorią konfliktu. Jest on tematycznie niezależny od przedmiotu *Podstawy prognozowania i teorii gier* realizowanego obecnie na kierunkach Stosunki międzynarodowe i Global Studies w ISM.

Tematyka kursu obejmuje następujące zagadnienia:

- Problem siły w ciałach ustawodawczych: gry ważonego głosowania, indeksy siły Shapleya-Shubika oraz Banzhafa, tworzenie bloków i koalicji wewnątrz ciał ustawodawczych, komisje.
- Przegląd systemów głosowania: metoda większościowa i metoda większościowa z II. turą, metody eliminacyjne Hare'a i Coombs'a, metoda anty-większościowa. Metody sekwencyjne: metoda eliminacji prostej, metoda eliminacji równoległej, metoda eliminacji wieloetapowej. Metody Bordy i głosowanie aprobujące. Metody Blacka, Dodgsona, Nanson, Copalanda, Simpsona, Fishburna.
- Analiza systemów głosowania: kryteria anonimowości i neutralności, dwa kryteria Condorceta, zasada większości, monotoniczność, kryteria Pareto, Smitha i Arrowa. Kryterium ujawnionej preferencji, kryterium niezależności ścieżek, kryterium zgodności. Kryteria praktycznej stosowalności.
- Metody liczące a metody Condorceta: klasyfikacja oraz twierdzenia Fishburna i Younga. Twierdzenie Maya o metodzie większościowej. Twierdzenie o niemożliwości Arrowa.

Literatura:

- [1] Ph. D. Straffin, *Topics in the Theory of Voting*, Birkhäuser, Boston, Basel, Stuttgart 1980, <https://eric.ed.gov/?id=ED214777>
- [2] G. Lisowski (red.), *Elementy teorii wyboru społecznego*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2001.
- [3] H. Moulin, *Axioms of Cooperative Decision Making*, Cambridge University Press, Cambridge 2004.